

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/24/2024
Identifikačné číslo spisu: 7218010555
Dátum vydania rozhodnutia: 24.04.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Kliment
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:7218010555.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Štífta a JUDr. Mariána Mačuru v trestnej veci obvineného Q. C. pre zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 24. apríla 2024 v Bratislave dovolanie obvineného Q. C. podané prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Miloša Kaščáka proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 20. septembra 2021, sp. zn. 8To/2/2021, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Q. C. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice II (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 12. novembra 2020, sp. zn. 4T/33/2018, uznal obvineného Q. C. za vinného v bode 1) zo zločinu sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák. a v bode 2) zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Tr. zák. a zo zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Tr. zák. na skutkovom základe tam uvedenom.

Za to súd obvinenému uložil podľa § 208 ods. 3, § 41 ods. 1 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. súd obvineného pre výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. súd odkázal poškodenú W. C., nar. XX. Y. XXXX v O., trvale bytom O., S.. X. XX s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal obvinený odvolanie, na podklade ktorého Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 20. septembra 2021, sp. zn. 8To/2/2021, rozhodol tak, že postupom podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a podľa § 208 ods. 3, § 36 písm. j), § 37 písm. h), § 41 ods. 1 Tr. zák. uložil

obvinenému úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. súd obvineného pre výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Inak napadnutý rozsudok ponechal nezmenený.

Dňa 9. júna 2023 podal obvinený Q. C. prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Miloša Kaščáka, písomne odôvodnené dovolanie, v ktorom uplatnil dovolací dôvod podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., a síce zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu. V odôvodnení podaného dovolania obvinený v intenciách uplatneného dovolacieho dôvodu poukázal na extrémny nesúlad právnych záverov súdov s vykonanými skutkovými zisteniami. Namietal, že závery znaleckých posudkov PhDr. S., PhD., a MUDr. C., vypracovaných krátko po začatí trestného stíhania, vychádzajú len z ničím nepodložených tvrdení poškodenej. Tvrdenia poškodenej označil za ničím nepodložený výmysel a reakciu na ním podaný návrh na rozvod. V závere odvolania namietal nesúlad záverov súdov so závermi znaleckého posudku JUDr. MUDr. U. J., ktorý u neho nezistil žiadnu duševnú poruchu ani sexuálnu deviáciu.

Z vyššie uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby dovolací súd vyslovil porušenie zákona v ustanoveniach § 321 ods. 1 písm. a) až písm. e) Tr. por., § 199, § 201, § 208, Tr. zák. v jeho neprospech, rozsudok krajského súdu spolu s rozsudkom okresného súdu zrušil a vrátil vec okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného Q. C. sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Košice II (ďalej len „prokurátorka“) podaním z 28. marca 2024 konštatujúc, že nebolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu a zo skutkového stavu je zrejmé, že obvinený svojim protiprávnym konaním naplnil všetky znaky skutkových podstát žalovaných trestných činov. Z týchto dôvodov navrhol dovolanie obvineného ako nedôvodné podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť.

Dňa 2. apríla 2024 bolo dovolanie obvineného Q. C. spoločne s kompletným k veci prislúchajúcim spisovým materiálom riadne predložené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na konanie a rozhodnutie.

Po predložení veci najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) predbežne preskúmal dovolanie obvineného spolu s predloženým spisovým materiálom a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov (§ 372 ods. 1 Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.), na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.) a spĺňa aj nevyhnutné obsahové náležitosti (§ 374 Tr. por.). Zároveň, ale najvyšší súd zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Úvodom najvyšší súd pripomína, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných väd, a nie na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa, ani k preskúmvaniu nimi vykonaného dokazovania. Dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, prípadne korigovať v intenciách Trestného poriadku len odvolací súd [§ 322 ods. 3 Tr. por., § 326 ods. 5 Tr. por.]. Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúmvanie všetkých rozhodnutí súdov druhého stupňa a samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení nemôže posudzovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený eo ipso prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. Na objasnenie okolností prípadne potrebných na rozhodnutie o dovolaní môže dovolací súd vykonať dokazovanie len v obmedzenom rozsahu podľa § 379 ods. 2 Tr. por. Preto možnosti podania dovolania musia byť obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. najvyšší súd stabilne judikuje, že právo na obhajobu je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 5 Tr. por.). Za porušenie práva na obhajobu podľa tohto ustanovenia preto nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učiný podľa § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a nebude ju už overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (R 7/2011).

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. považuje najvyšší súd za nevyhnutné zdôrazniť, čo v rámci svojej rozhodovacej činnosti notoricky opakuje, a síce pre naplnenie tohto dovolacieho dôvodu je nevyhnutné, ako aj napokon zo samotnej dikcie Trestného poriadku vyplýva, aby zistené porušenie práva na obhajobu bolo zásadné. Inými slovami povedané, nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu, resp. porušenie práva obvineného na obhajobu s akoukoľvek intenzitou, zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Takéto porušenie musí teda kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Pri samotnom posudzovaní, či v konkrétnom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétneho prípadu a tieto individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach, vyhodnotiť. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Zásadné porušenie práva na obhajobu, podmieňujúce naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., však nemožno odvíjať od iného hodnotenia dôkazov obvineným v porovnaní s tým, ako to vo veci vykonali príslušné súdy, ktorých skutkové zistenia a závery sú pre dovolací súd záväzné (nepreskúmateľné). Porušenie práva na obhajobu nemôže byť odôvodnené tým, že súdy, vychádzajúc zo zásady voľného hodnotenia dôkazov v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por., vyhodnotili dôkazy odlišným spôsobom, ako je predstava obvineného.

V tejto súvislosti treba ešte doplniť, že súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo obvineného na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Konajúci súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené obvineným, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov trestnej veci uvádzaných obvineným. Rozhodnutia okresného a krajského súdu, ktoré z hľadiska obsahu ich odôvodnenia tvoria jednotu, uvedené kritéria spĺňajú.

Do obsahu uvedených práv však nepatrí právo obvineného, aby sa konajúci súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08).

Je preto ústavne konformné, ak o vine a treste rozhodujúci súd, súc viazaný zásadami zistenia skutkového stavu veci bez dôvodných pochybností [§ 2 ods. 10 Tr. por.] a voľného hodnotenia dôkazov [§ 2 ods. 12 Tr. por.] vykoná tie dôkazy, ktoré podľa jeho úvahy môžu prispieť k náležitému objasneniu skutočností dôležitých pre posúdenie veci a vydanie spravodlivého meritórneho rozhodnutia, na ktoré účely ich potom aj sám vyhodnotí jednotlivo i v ich súhrne.

In concreto k dovolacej argumentácii obvineného sa žiada uviesť, že pokiaľ ide o namietanie vierohodnosti dôkazov, ako aj nesúladu zisteného skutkového stavu a záverov znaleckých posudkov s právnymi závermi konajúcich súdov, najvyšší súd upriamuje pozornosť dovolateľa na ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Tr. por., v zmysle ktorého je z dovolacieho prieskumu vylúčené posudzovanie a zasahovanie do správnosti a úplnosti zisteného skutkového stavu veci. Dovolací súd, súc viazaný vyššie zmienenou negatívnou podmienkou dovolacieho prieskumu, uvedené námietky nebol oprávnený preskúmať.

Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať. Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretí „odvolací“ stupeň zameraný k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

V dôsledku uvedeného iba s poukazom na nesprávne skutkové zistenia alebo na nesúhlas s hodnotením vykonaných dôkazov nemožno potom vyvodzovať žiadny dovolací dôvod. Ten je totiž daný len v tých prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na inom nesprávnom hmotnoprávnom posúdení. Ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

Vychádzajúc z týchto úvah dovolací súd konštatuje, že námietky, ktoré obvinený predostiera, sa týkajú hodnotenia skutkového stavu, do ktorého dovolací súd s ohľadom na § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. časť za bodkočiarkou zasahovať nemôže. Ani dovolateľom tvrdený extrémny nesúlad právoplatne zisteného skutku s vykonanými dôkazmi nenaplnia dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., keďže pochybenia skutkovej povahy v podstatných okolnostiach sú uplatniteľné len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por. [R 14/2015-III].

Na základe vyššie uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľom uplatnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. nie sú dané, a preto dovolanie obvineného Q. C. na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, postupom podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Rozhodnuté bolo pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.